Δυτική Θράκη.

Αλεξανδρούπολις. (Δεδέαγάτς). «Οδηγοί Ταξειδιώτου Ελευθερουδάκη. Τόμ. 5ος σελ. 694.

Άβδηρα (695) Αίνος 697. Αρμένιοι (695
Αρχαγγελιώτισσα Παναγία. (695.
Βιστωνίς λίμνη (695) Βέλγαρα. (695)
Γενήκιοϊ (695) Γεννάδαι (695)
Γκαϊτζαν-κιοϊ Γκιουμουλτζίνα 695
Δεμήρ κιοπρή (696
Εβραίοι (695.6) Έβρος 697. Εσκιτζέ (Ξάνθη) (695)
Καβάλα 696. Κοσμοσ. Παναγία 695 Καραγάτς 695
Κιρκάσιοι 696 Κομοτηνή Κορδάλαι (Ξηρέας. 695)
Κιζίλ κισλάκ 696
Μαρώνεια 695. 7. Μεσημβρία. 697. Μουστελλή. 694.
Μεσόδομα, 696. Μισούνα 694. Μουρέν-γκιόλ (Βιστωνίς 695)
Ναρλή κιοϊ 695.
Ξάνθη (Εσκιτζέ) 695. Ξηρέας (Κορδάλαι 695
Όγλαρ 695. Πορτο-Λάγος 695 (Σκυτάλα.
Σκαλωτή. (Μονή) 696. Σταυρούπολις (Γενήκιοϊ) 695
Τόρνοι 695. Τσιμπέρι (Μονή) 697) Τσορεκάν κιοϊ 696.
Φέραι 696. Φιλορ-κιοϊ 697.

Εκ Δράμας ο σιδηρόδρομος ανερχόμενος (258 μ) ολονέν φθάνει εις τον σταθμόν Μουσιρελή (248 χλμ.) εν τω χ. Τούλτω (κ

1295) παράγεται ὁ περιφημισμένος καπνός ὁ φέρων τό ὄνομα Τούλο. Πολλά χ., ὡς ἐπί τό πολύ ὑπό καπνοφυτευτῶν οἰκούμενα, ὑπάρχει κατά τάς κλιτύας τοῦ ὄρους ἑκατέρωθεν τῆς γραμμῆς. Στρέφεται δ' αὐτή εἶτα πρός τήν κοιλάδα καί φθάνει εἰς τά στενά Κορπίλων· κατά τό 260 χλμ. εἶναι τό ὑψηλότερον τοῦ σιδηροδρόμου σημεῖον (320 μ.) καί ἐντεῦθεν κατέρχεται εἰς τήν ΒΔ. κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Νέστου, ὅν διαβαίνει ἐπί γεφύρας 150 μ. πρό τοῦ 271 χλμ., κατά τόν σταθμόν Μπούκια (119 μ.) ὅστις ἀποτελεῖ ἰδίαν περιφέρειαν (κατ. 2183). Ἡ τοὐντεῦθεν διάβασις διά μέσου τῆς ρωμαντικῆς κοιλάδος, συσφιγγομένης μεταξύ δύο ὀρέων δίκην τειχῶν, ἐπί 13 χλμ. τοῦ ὡς ὁρίου Μακεδονίας καί Θράκης θεωρουμένου ποταμοῦ Νέστου μέχρι τοῦ χ. Ὀξιλάρ (κατ. 57) εἶναι ἐξόχως ὡραία, ὑπερβαίνουσα πᾶσαν ἄλλην τῆς ἀπό Θεσσαλονίκης μέχρι Δεδεαγάτς γραμμῆς. Ὁ σιδηρ. σταθμός Ὀξιλάρ (314 χλμ.) ἐγένετο μῆλον ἔριδος μεταξύ ἡμῶν καί Βουλγάρων. Ἡ γραμμή βαίνει παραλλήλως τῇ α. ὄχθῃ τοῦ Νέστου. Εἶτα ἀκολουθοῦν ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης 15 σήραγγες καί πολλά σπουδαῖα τεχνικά ἔργα. Τό σημαντικώτερον χ. τῆς κοιλάδος εἶναι (284 χλμ.) ἡ Σταυρούπολις (Γενίκιοϊ) ἔχουσα κατ. 1120. Ἐπί δέ ὅσον ἡ γραμμή διέρχεται τῶν στενῶν, παρατηρεῖ τις ἀρχαῖα, ἴσως ὑπό τῶν Γενουατῶν ἱδρυθέντα, ὀχυρωματικά ἔργα, ἅπερ πρός ἀπόφραξιν τοῦ πλευσίμου ποταμοῦ ἐχρησίμευον. Κατά δέ τό 312 χλμ. κεῖται ὁ σταθμός τοῦ Ὀκτσιλάρ (641 μ., χωρ. 558. κατ.) ὁ τελευταῖος ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ Νέστου, ὅποθεν ἀπομακρυνόμεθα τοῦ ποταμοῦ καί ἐπανερχόμεθα πλέον εἰς τήν πεδιάδα. Πρῶτος σταθμός εἶναι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

επεί η Ξάνθη (έστιλβε), κειμένη κατά το 328 χιλιόμετρον και θεωρουμένη ως κατ' εξοχήν καπνοπαραγωγός τόπος. Η Ξάνθη είναι πρωτεύουσα ομωνύμου υποδιοικήσεως και μητροπόλεως (κατ. 16.584). Υπέρ τους λόφους τους δεσπόζοντας αυτής εις μικράν απόστασιν κείνται τρεις ενοριακαί μοναί ών η μεν ΒΔ των Ταξιαρχών, η προς Β. της Παναγίας Καλαμούς και η ΒΑ. της Παναγίας Αρχαγγελιωτίσσης. Εν αυταίς υπάρχουσι και χειρόγραφα. Επειδή κατά τας παρά τους τελευταίους πρόποδας της Ροδόπης εφοράς της γραμμής φθάνομεν εις τον σταθμόν (22 μ. του [illegible] 344 χλμ). Προς τα δ. μεγάλη έχομεν το καλούμενον Μπουρού-Γκιόλ (Βιστονίς) προς την [illegible] του οποίου κείται το Καρά Αγάτς (Πόρτο-Λάγο) λιμήν [illegible] προς το Αιγαίον, μετά αρχαίων ερειπίων (κατ. 34). Κατωτέρω δε ρωμαϊκής γεφύρας φθάνομεν διά της κοιλάδος Κοσού Τσάι (Ξηριά) εις τον σταθμόν [illegible] (361 χλμ.). Εντεύθεν του όρους ορίσει τα τα λείψανα αρχαίου τείχους μέχρι του Μπουρού Γκιόλ επεκτεινομένου και καταλήγοντος εις οχυρόν πύργον (ίσως απομεινάρια υδραγωγείου), όπερ συγχρόνως ως όρος μεταξύ Θράκης και Μακεδονίας εχρησίμευε. (Περαιτέρω παρατηρούμεν προς Μ. της γραμμής τα ερείπια μεγάλου τινός αρχαίου περιβόλου μετ' οχυρών γωνιαίων πύργων. Ίσως είναι λείψανα παλαιάς πόλεως ή στρατοπέδου. Τινές θεωρούσιν ως τα αρχαία Άβδηρα (κατ. 574) τα γνωστά διά τον Αβδηριτισμόν. Κατά δε το χλμ 376 κείται ο σταθμός Κομοτινής (Γκιουμουλτζινάς) της πόλεως

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

4.

κ. 21.294, ἥτις καλεῖται Κουμούτζηνα παρ' Ἰωάννη τῷ Καμινιάτου
[?]. Εἶναι πρωτεύουσα ὑποδιοικήσεως τοῦ νομοῦ Ροδόπης
(κάτοικοι 116,879) καὶ κεῖται ἐν πεδιάδι κατὰ τὴν Μ. ἐσοχὴν
τοῦ ΜΑ. ἄκρου τῆς Ροδόπης. Ἀπέχει τῆς θαλάσσης 4 ὥ.,
ἐπίνεια δ' αὐτῆς εἶναι τὸ Πόρτο-Λάγο καὶ ἡ Σαμψακιά (Σα-
μψακιά) ἐν τῷ κολπίσκῳ Καρατζαγάτς. Τὰ περὶ αὐτὴν κατά-
φυτα καὶ περίρρυτα. Οἱ κάτοικοι, Τοῦρκοι, Ἕλληνες, Ἀρμέ-
νιοι καὶ Ἑβραῖοι οἰκοῦσιν ἐν ἰδίαις συνοικίαις. Εἶναι ἕδρα
τοῦ μητροπολίτου Μαρωνείας καὶ κέντρον μεγάλου ἐμπο-
ρίου καπνῶν, ζώων, δερμάτων καὶ σφαγίων. Ἐν τῷ μέσῳ
τῆς πόλεως κατὰ τὸν μεσαίωνα οἱ Γενουᾶται ἵδρυσαν φρού-
ριον, ἐν ᾧ σήμερον οἰκοῦσιν οἱ Ἰσραηλῖται (Γκέττο). Ἐξ
αὐτῆς ἁμαξιτὸς ἄγει εἰς Πόρτο-Λάγο. Καπνὸς εἶναι τὸ κυριώ-
τερον τῶν προϊόντων αὐτῆς. Ἐντεῦθεν ἡ σιδηροδρομ. γραμ-
μὴ στρέφεται πρὸς τὰ ΜΑ. καὶ διερχομένη δι' ὑψώματος ἑνὸς
εἰσέρχεται εἰς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Φιλορ-τσαΐ, ἐν
ᾗ κατὰ τὸ 392 χλμ. κεῖται ὁ σταθμὸς Δεμίρ-Μπεϊλῆ καὶ
κατὰ τὸ 406 χλμ. ὁ τοῦ Γιαϊμπηκιοΐ. Εἶτα ἀνέρχεται ἡ
γραμμὴ διερχομένη διὰ τοῦ χ. Τσαμπανκιοΐ καὶ κατόπιν
διὰ τραχυτάτης χώρας (2 σήραγγες) κατέρχεται εἰς τὸν
σταθμὸν Κιρκάκιοϊ (422 χλμ. Διὰ μέσου δὲ στενῆς
φάραγγος (4 σήραγγες) ἄγει εἰς τὸν σταθμὸν (53 μ.) Μπά-
δομα (435 χλμ.). Ἐνταῦθα ἄξιον θέας εἶναι τὸ ἄντρον
τοῦ Ἁγίου Θεοδώρου, εἰς ὃ ἀνέρχεταί τις διὰ κλίμακος
ἐπὶ τοῦ βράχου. Ἐντεῦθεν ἡ γραμμὴ διχάζεται εἰς τὴν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

στρατηγικήν γραμμήν Φερρῶν (νῦν Φερετζίκ, κατ. 1500) τοῦ κει-
μένου ὑψώματος, ὅποθεν ἡ θέα θαυμασία. Ἔχει ἐρείπια ρωμαϊ-
κά καί πλῆθος ἀνεμομύλων. Ἐξ αὐτοῦ ἡ γραμμή προχωρεῖ
πρός Β. εἰς τό Κουλελῆ-Μπουργάς ὅποθεν διχάζεται αὖθις καί
διευθύνεται ἡ μέν εἰς Ἀδριανούπολιν, ἀπέχουσαν 35 χλμ., ἡ δέ
εἰς Κωνσταντινούπολιν, 282 χλμ.

Ἐκ τοῦ σταθμοῦ Μπαδόμα ἡ γραμμή διά δασώδους πε-
διάδος κατέρχεται πρός τήν παραλίαν ἔνθα τῷ 1860 ἱδρύθη
τό χ. Δεδέαγατς (ἤτοι δένδρον καλογήρου, ὅπου ἄλλοτε ἦτο γενο-
βαιτικός πύργος, ἀντικρύ τῆς Σαμοθράκης. Σήμερον μετωνομά-
σθη Ἀλεξανδρούπολις καί εἶναι πόλις 6963 κατοίκων. Ἐνταῦθα
ἑδρεύουσι πρόξενοι τῶν Δυνάμεων καί διεξάγεται ζωηρότατον
ἐμπόριον ὡς καί ἐν Καβάλλᾳ. Προσεγγίζουσι δέ ἀτμόπλοια πλεί-
στων ἑταιρειῶν, δι' ὧν συγκοινωνεῖ ἡ πόλις οὐ μόνον πρός τήν
Καβάλλαν, Ἅγιον Ὄρος, Θεσσαλονίκην, ἀλλά καί πρός τήν Κων-
σταντινούπολιν καί Σμύρνην. Διά πλοιαρίων δέ γίνεται καί ἡ
συγκοινωνία πρός τήν ἀντικρύ Σαμοθράκην καί τήν ἀρχαί-
αν Μαρώνειαν τήν πρός Δ. κειμένην, ἔνθα πλῆθος ἀρχαίων
οἰκοδομῶν κεῖται πρός μελέτην τοῦ περιηγητοῦ. Δι' ἁμάξης
γίνεται καί ἡ εἰς τήν ἀρχαίαν Μεσημβρίαν ἐπίσκεψις (Μά-
κρη νῦν). Οὐ μακράν (4 ὥρ.) πρός τά ΝΑ. ἐκβάλλει ὁ ποταμός
Ἕβρος (Μαρίτσα) εἰς τήν ἀ. ὄχθην τοῦ ὁποίου κεῖται πλησίον
τῶν ἐκβολῶν ἡ πόλις Αἶνος (κατ. 1205), ἀρχαία αἰολική ἀποικί-
α, σπουδαῖον διαδραματίσασα πρόσωπον κατά τόν μεσαίωνα.
Διατηρεῖται δέ καί τό φρούριον καί πολλοί Βυζαντινοί ναοί μετ'
ἐπιγραφῶν. Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τήν ἁλιείαν τῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

περιφήμων «νηλιικων» (τ. ἔ. Αἰνητικῶν) ἰχθύων, τῶν ἄλλως «γλικουρινων» λεγομένων. Ἡ πόλις εἶναι ἕδρα μητροπολίτου, ὑποφορουμένου Αἴνου καὶ Δεδέαγατς, καὶ ἔχει μοναστήρια, ὡς τῆς Θεοτόκου τῆς Σκαλωτῆς μεθ' ὁμωνύμου χ. (καὶ 146) τοῦ Ἁγ. Ἀθανασίου Τσαδύρη καὶ τοῦ Ἁγ. Παντελεήμονος.

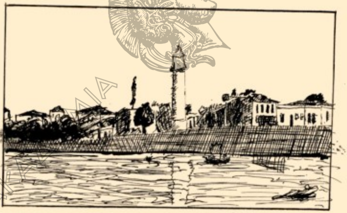

Ἀλεξανδρούπολις. Γεν. ἄποψις.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δυτική Θράκη.

Ἐξ Ἀλεξανδρουπόλεως εἰς Ἀδριανούπολιν

«Ὁδηγοὶ Ταξιδιώτου» Ἐλευθερουδάκη Τομ. 5΄ σελ. 697.

Ἀλεξανδρούπολις (697) — Ἀνδριανούπολις (698)
Ἀχμὲτ Γ΄ (698) — Βαγεζὶτ <698>
Διδυμότειχον (698) — Ἕβρος π. (697)
Ἰωάννου Ε΄ τοῦ Παλαιολόγου (694)
Κάρολος ΙΒ΄ (694) — Κιζὶλ-Δελὴ-Σοῦ (698) — Κων/πολις (698) πρωτευ.
Λυτσάκ (698)
Μαχαλμὴ (698) — Μπιδελὴ (698) — Μουρὰτ Α΄ (688)
Οὐρλὴ (698).
Πέτρου Μ. (698) — Πουλάβα (698)
Σελημιέ (698) — Σουφλὴ (698)
Τραϊανουπόλεως <698>
Φέρραι ἢ (Φερετζίκ) <697>
Χριστιανοί <698>

Ἐξ Ἀλεξανδρουπόλεως ἡ γραμμή, εἰς ἔκτασιν 30 χλμ. παράλληλος σχεδὸν πρὸς τὸν Ἕβρον βαίνουσα, ἑνοῦται πρὸς τὴν ἐκ τοῦ σ. Φερρῶν (Φερετζίκ) κατὰ τὸ 412 χλμ. ἐκ Θεσσαλονίκης, σχηματίζουσα οὕτω τρίγωνον. Ἐκ Φερρῶν δύναταί τις νὰ ἐκδράμῃ εἰς τὰ ἐρείπια τῆς 20 χλμ. πρὸς τὰ δ. κατὰ τὴν κοιλάδα Λυτσάκ κειμένης ἀρχαίας Τραϊανουπόλεως, ἔνθα καὶ θερμά

Θεσούχα χουτρά υπάρχουσιν. Από του αυτού σταθμού μέχρι του Κουλελή-Μπουργάζ η απόστασις είναι 92 χλμ. Πρώτος σταθμός της παραλλήλου τω Έβρω αγούσης γραμμής είναι το ορεινόν (200 μ.) Μαχαμλή, είτα ο σταθμός Μπουγαλή (50 χλμ. εκ Δεδεαγάτς), μεθ' ον (69 χλμ.) ο σταθμός Σουφλή. Η κωμόπολις αύτη (κατ. 6502) είναι πρωτεύουσα υποδιοικήσεως του νομού Έβρου (κατ. 94,075) ης οι κάτοικοι καλλιεργούν την άμπελον και την μέταξαν και υπάγονται υπό την μητρόπολιν Διδυμοτείχου. Είναι μία εκ των Ελληνικωτάτων της περιφερείας ταύτης. Ο σταθμός κείται εις το 98 χλμ. Τουντεύθεν η αμαξοστοιχία άγει εις Διδυμότειχον, ούτω καλούμενον εκ του διδύμου τείχους του περιβάλλοντος την πόλιν ανεγειρόμενον δ' επί αρχ. ερειπίων. Είναι πόλις μεσαιωνική, έχουσα 7506 κατοίκους, ων πλείστοι Χριστιανοί. Είναι δε έδρα μητροπολίτου και εκτείνεται αμφιθεατρικώς επί βράχου, περιβρεχομένου υπό του ρύακος Κιζίλ-Δελή-Σου. Επί της κορυφής του βράχου σώζονται τα γραφικά ερείπια της παλαιοτάτης πόλεως. Θεωρείται ως τόπος γεννήσεως του Ιωάννου Ε' του Παλαιολόγου (1349) και του Βαγιαζήτ, ου ο πατήρ Μουράτ Α' προ της καταλήψεως της Αδριανουπόλεως διέτριβεν αυτόθι κατά τον ΙΔ' αιώνα. Εν τοις δευτέροις χρόνοις αυτόθι διέμεινε (1713-4) αιχμάλωτος ο εν Πουλτάβα υπό του Μ. Πέτρου ηττηθείς (1709) και προς τον σουλτάνον Αχμέτ Γ' καταφυγών βασιλεύς της Σουηδίας Κάρολος ΙΒ'.

Εκ Διδυμοτείχου εις Κουλελή-Μπουργάζ (112 χλμ.) η

ἀπόστασις εἶναι 13 χλμ. Τὸ χ. ἔχον περὶ τοὺς 700 κατοίκους ἐκλήθη οὕτως ἐκ τινὸς ἀρχαίου πύργου καὶ τινων λειψάνων περιβόλου μετ' ἀκροπόλεως. Ἀπέχει τῆς Ἀδριανουπόλεως ἀπόσταση 36 χλμ., τῆς δὲ Κων/πόλεως 287. Μετὰ ταῦτα ἡ ἁμαξοστοιχία κατὰ τὸ 123 χλμ. σταθμεύει ἐν Οὔρλῃ· ἄρχονται ἤδη νὰ φαίνονται ἀμυδρῶς τὰ ὡς βέλη ὀξέα ἄκρα τῶν μιναρέδων τοῦ κειμένου Σελιμιέ, καὶ εἶτα καταλήγει τὸ ταξίδι μετὰ τὸ χλμ. 148 ἐν Καρὰ-Ἀγὰτς ἢ Ἀδριανούπολιν.